

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Навчально-науковий інститут №3
Кафедра адміністративного права та процесу

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми публічного адміністрування»
вибіркових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

галузь знань: 26 «Цивільна безпека»
спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність (поліцейські)»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 09.08.2024 № 9

ПОГОДЖЕНО

Секцією з юридичних дисциплін
Науково-методичної ради ХНУВС
Протокол від 13.08.2024 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри адміністративного права та процесу
(*протокол від 30.07.2024 № 19*)

Розробники:

1. Доцент кафедри, к.ю.н., професор Казанчук І.Д.

Рецензенти:

1. Старший інспектор з комунікації Харківського РУП №2 ГУНП в Харківській області, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції Резанов С.А.
2. Завідувач кафедри правоохоронної діяльності ННІ №5 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор Панова І.В.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема № 1. Загальні засади публічного адміністрування: поняття та принципи	12	2	0	2	0	8	залік
Тема № 2. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади	12	2	0	2	0	8	
Тема № 3. Сучасні тенденції розвитку системи органів публічного адміністрування в Україні	12	2	0	2	0	8	
Тема № 4. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування	12	2	0	2	0	8	
Тема № 5. Механізми, технології та стилі публічного адміністрування	12	2	0	2	0	8	
Тема № 6. Форми та методи публічного адміністрування	12	2	0	2	0	8	
Тема № 7. Інструменти публічного адміністрування	12	2	0	2	0	8	
Тема № 8. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень. Результативність та ефективність в сучасному публічному адмініструванні	12	2	0	2	0	8	
Тема № 9. Адміністративні процедури у сфері публічного адміністрування	12	2	0	2	0	8	
Тема № 10. Захист прав, свобод та інтересів приватних осіб в сфері публічного адміністрування	12	2	0	2	0	8	
Всього за семестр № 3	120	20	0	20	0	80	

2. Методичні вказівки до практичних занять

ТЕМА № 1. «Загальні засади публічного адміністрування: поняття та принципи»

Практичне заняття: «Загальні засади публічного адміністрування: поняття та принципи».

Навчальна мета заняття: сформулювати основні підходи до розуміння публічного адміністрування, навчитися визначати правові засади, ознаки та принципи публічного адміністрування, а також співвідношення в поняттях «публічне адміністрування», «управління», «соціальне управління», «публічне управління», «державне управління», «менеджмент», «громадське управління».

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – ауд.

Навчальні питання:

1. Теоретичні підходи до визначення поняття та видів публічного адміністрування.
2. Цілі, завдання та функції публічного адміністрування.
3. Принципи публічного адміністрування.
4. «Закони» публічного адміністрування та їх види.

Література: [1, С. 17-84; 2, С. 11-18; 5, С. 5-79; 6, С. 3-64; 7, С. 4-31; 8; 9, С. 6-12; 10, С. 3-68; 11, С. 9-33; 12; 13, С. 6-92; 14, С. 4-53; 15-16; 24, С. 19-23; 30; 35-38].

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до практичного заняття за темою «Загальні засади публічного адміністрування: поняття та принципи» передбачає з'ясування слухачами основних теоретичних підходів до визначення поняття «публічного адміністрування», ознак, принципів та правове регулювання сфери публічного адміністрування.

Практичне заняття проводиться з метою набуття слухачами магістратури навичок з визначення ознак публічного адміністрування, за якими проводиться аналіз підходів до відмежування терміну «публічне адміністрування» від понять «управління», «публічне управління», «державне управління», «менеджмент», «громадське управління»; видів та принципів публічного адміністрування.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Теоретичні підходи до визначення поняття та видів публічного адміністрування.

Необхідно проаналізувати наукові підходи до визначення сутності та змісту публічного адміністрування, виконати наступні завдання:

Визначте зміст та співвідношення базових понять: «управління», «публічне управління», «державне управління», «соціальне управління», «публічна адміністрація», «менеджмент», «публічний менеджмент», «громадське управління».

Дайте характеристику феномену управління та окресліть основні підходи до його вивчення. Вкажіть мету управління, його види.

Дайте поняття та зміст соціальному управлінню.

Визначте основні етапи становлення та розвитку публічного адміністрування в Україні. З'ясуйте вплив В. Вільсона на розвиток теорії публічного адміністрування.

Окресліть предметну сферу публічного адміністрування.

Визначте види публічного адміністрування.

Охарактеризуйте поняття, ознаки та значення державного управління в системі публічного адміністрування. Поняття та ознаки громадського управління.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна».

«Основні сучасні теорії і моделі управління, його види».

2. Цілі, завдання та функції публічного адміністрування.

Необхідно сформулювати мету, основні завдання, специфіку функцій публічного адміністрування, та надати відповіді на наступні питання:

Визначте взаємозв'язок публічного адміністрування і адміністративного права.

Дайте характеристику публічної адміністрації та зміст її функцій.

Вкажіть зміст та відмінності державного управління та громадського управління. Визначте суб'єктів громадського управління.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Наукові підходи до класифікації функції публічної адміністрації».

«Структура суб'єктів публічного адміністрування та напрямки її оптимізації».

3. Принципи публічного адміністрування.

Необхідно визначити правові засади публічного адміністрування, а також проаналізувати основні (конституційні або загальнометодичні) та допоміжні (організаційно-технічні) принципи публічного адміністрування.

Проаналізуйте положення українського законодавства, яке регулює відносини у сфері публічного адміністрування та визначає зміст принципів належного управління.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Загальна характеристика принципів публічного адміністрування».

4. «Закони» публічного адміністрування та їх види.

Необхідно проаналізувати зміст «законів» та закономірностей публічного адміністрування (управління).

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто ознаки, завдання та функції публічного адміністрування, змодельовано практичну ситуацію за запропонованими кейсами, встановлено правові засади та «закони» публічного адміністрування, відпрацьовано навички визначення предметної сфери публічного адміністрування.

ТЕМА № 2. «Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади»

Практичне заняття: «Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади»

Навчальна мета заняття: сформулювати основні підходи до розуміння поняття, ознак та сутності публічної влади; визначити зміст й співвідношення державної (виконавчої влади) та муніципальної влади як важливих складових публічної влади.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – ауд.

Навчальні питання:

1. Публічне адміністрування і держава: взаємозв'язок та взаємозалежність.
2. Публічна влада як важлива складова публічного адміністрування.
3. Матеріально-фінансова основа публічного адміністрування.

Література: [1, С. 17-200; 359-465; 2, С. 13-28; 4; 5, С. 5-150; 6, С. 14-120; 7, С. 11-44; 8; 9, С. 12; 10; 11, С. 9-265; 151-165; 12; 13, С. 10-92; 14, С. 8-86; 15-16; 18; 24, С. 19-80, 401-414; 25-33; 35-43].

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до практичного заняття за темою «Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади» розраховано на з'ясування слухачами основних теоретичних підходів щодо поняття та сутності влади, публічної влади, виконавчої (державної) та муніципальної влади, визначення взаємозв'язку та взаємозалежності публічного адміністрування, держави та публічної влади, поняття та процедури прийняття управлінських рішень, їх значення в публічному адмініструванні.

Практичне заняття проводиться з метою набуття слухачами магістратури теоретичних знань та навичок з розуміння феномену влади, проведення аналізу ознак та форм реалізації публічної влади в різних сферах публічного адміністрування, визначення видів та значення управлінських рішень в публічному адмініструванні, процесу розробки, прийняття і реалізації управлінських рішень в публічному управлінні, визначення чинників, які впливають на якість прийняття управлінського рішення а також окреслення шляхів покращення кадрового та матеріально-фінансового забезпечення державної служби в системі публічного адміністрування.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю представників місцевих органів виконавчої влади, практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Публічне адміністрування та держава: взаємозв'язок і взаємозалежність.

Необхідно проаналізувати взаємозв'язок та взаємозалежність публічного адміністрування, держави і публічної влади, та виконати наступні завдання:

Визначте сутність держави як суб'єкту політичної влади.

Назвіть поняття та ознаки держави.

У чому взаємозв'язок публічного адміністрування та держави?

В яких формах реалізується вплив системи публічного адміністрування на розвиток та формування демократичної, правової держави?

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Роль публічного адміністрування у розбудові демократичної, правової та соціальної держави в Україні».

2. Публічна влада як важлива складова публічного адміністрування.

Необхідно сформулювати поняття, ознаки та форми реалізації публічної влади, її значення в сфері розвитку публічного адміністрування, та надати відповіді на наступні питання:

У чому полягає феномен влади? Взаємозв'язок влади з публічним адмініструванням. Визначте поняття, ознаки та види публічної влади. Влада як елемент примусу. Форми впливу та влади. Охарактеризуйте сутність державної (виконавчої) влади, вкажіть її значення у розвитку публічного адміністрування.

Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування, механізм їх взаємодії з публічним адмініструванням?

У чому взаємозв'язок і взаємозалежність державної (виконавчої) влади та муніципальної влади?

Охарактеризуйте зміст та значення публічної служби у реалізації завдань та функцій органів публічного адміністрування.

Вкажіть поняття, правові засади та принципи державної служби в Україні.

Роль державної служби та служби в органах місцевого самоврядування у публічному адмініструванні. Державні службовці: класифікація, вимоги до кандидатів на державну службу, порядок проходження.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади».

«Механізм взаємодії державної влади з органами місцевого самоврядування та іншими громадськими інституціями».

«Поняття та правовий статус державних службовців в Україні».

3. Матеріально-фінансова основа публічного адміністрування.

Необхідно проаналізувати сутність, значення, сучасний стан та проблеми матеріально-фінансової основи публічного адміністрування (управління), окреслити напрямки її покращення. Кадрове забезпечення в публічному адмініструванні.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Матеріально-фінансова основа публічного адміністрування».

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто ознаки виконавчої (державної) влади, встановлено взаємозв'язок і взаємозалежність публічного адміністрування, держави та публічної влади, змодельовано практичну ситуацію за запропонованими кейсами, досліджено особливості процесу розробки, прийняття і реалізації управлінських рішень в публічному адмініструванні.

ТЕМА № 3. «Сучасні тенденції розвитку системи органів публічного адміністрування в Україні».

Практичне заняття: «Сучасні тенденції розвитку системи органів публічного адміністрування в Україні».

Навчальна мета заняття: визначити систему органів публічного адміністрування та напрями її реформування в Україні; охарактеризувати функції, принципи організації та діяльності органів публічного адміністрування, повноваження суб'єктів публічного адміністрування в Україні; проаналізувати та засвоїти існуючі зарубіжні моделі публічного адміністрування, визначити можливості їх впровадження в Україні.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – ауд.

Навчальні питання:

1. Принципи, функції та система органів публічної влади в Україні.
2. Місце і роль Кабінету Міністрів України як центрального органу публічного адміністрування.
3. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади в системі органів публічного адміністрування.
4. Організаційно-правові засади діяльності місцевих державних адміністрацій в системі органів публічного адміністрування.
5. Військово-цивільні адміністрації та військові адміністрації.
6. Міжнародний досвід розвитку публічного адміністрування, можливості його впровадження в Україні в умовах реформування органів виконавчої влади.

Література: [1, С. 84-115; 2, С. 37-45, 61-115; 4; 5, С. 83-161; 6, С. 14-194; 7, С. 44-191; 8-10; 11, С. 151-248; 12-13; 14, С. 197-363; 15-18; 24, С. 53-162; 37-38; 42-46].

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до практичного заняття за темою «Сучасні тенденції розвитку системи органів публічного адміністрування в Україні» розраховано на з'ясування слухачами принципів, функцій та системи органів публічного адміністрування в Україні, аналізу правових засад організації та діяльності суб'єктів публічного адміністрування в Україні.

Практичне заняття проводиться з метою набуття слухачами магістратури теоретичних знань та практичних навичок щодо розуміння змісту функцій та побудови системи органів публічного адміністрування в Україні, аналізу правових засад організації та діяльності суб'єктів публічного адміністрування в Україні, отримання практичних навичок щодо переліку адміністративних (публічних) послуг та порядку їх надання органами публічної влади.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Принципи, функції та система органів публічної влади в Україні.

Необхідно проаналізувати наукові підходи до визначення принципів та системи органів публічного адміністрування в Україні, та виконати наступні завдання:

Дайте визначення поняттям: орган виконавчої влади; структура органу виконавчої влади; штати органу виконавчої влади.

Назвіть принципи організації та діяльності органів публічної влади в Україні, надайте їх детальну характеристику.

Визначте основні функції органів виконавчої влади в Україні.

Керуючись Конституцією України, визначте систему органів виконавчої влади. Назвіть основні типи структури та штатів виконавчої влади.

Надайте розгорнутий аналіз суб'єктів публічної адміністрації, класифікуйте їх. Визначте правовий статус суб'єктів публічної адміністрації.

Вкажіть компетенцію суб'єктів публічного адміністрування.

Визначте види органів виконавчої влади, сфера їх діяльності та компетенція як суб'єкту публічного адміністрування.

Надайте характеристику органам виконавчої влади та суб'єктам, що наділені владними делегованими повноваженнями.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Сучасний стан та основні шляхи оптимізації системи органів публічного адміністрування в Україні».

«Суб'єкти публічного адміністрування, їх характеристика та повноваження».

2. Місце і роль Кабінету Міністрів України як центрального органу публічного адміністрування.

Необхідно визначити правові засади та повноваження Кабінету Міністрів України, їх місце і роль як центрального органу публічного адміністрування, а також надати відповіді на наступні питання:

Базуючись на Конституції України та інших нормативних актах, визначте порядок формування та склад Кабінету Міністрів України.

Вкажіть компетенцію Кабінету Міністрів України як суб'єкту публічного адміністрування. Повноваження Прем'єр-міністра Кабінету Міністрів України.

Вкажіть основні завдання Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Види управлінських рішень (правових актів) Кабінету Міністрів України.

3. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади в системі органів публічного адміністрування.

Необхідно проаналізувати положення Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», інші законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти України з метою визначення організаційно-правових засад організації та діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади в Україні, з'ясувати їх місце в системі органів публічного адміністрування, а також надати відповіді на наступні питання:

Базуючись на Конституції України та інших нормативних актах, визначте:

- поняття міністерства, систему та загальні функції міністерств України;
- порядок формування та склад міністерств України;
- поняття служби, державні агентства, інспекції, їх відмінність від міністерства.

Вкажіть завдання інших центральних органів виконавчої влади, їх повноваження.

У чому полягає зміст діяльності центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом? Перелік державних органів зі спеціальним статусом.

Визначте недержавні інституції публічного адміністрування. Визначте місце органів місцевого самоврядування в системі органів публічної адміністрації.

Керуючись положеннями Закону України «Про адміністративні послуги» надайте поняття та види адміністративних (публічних) послуг.

Визначте суб'єктів надання адміністративних послуг в Україні та в яких сферах публічного управління? Які вимоги щодо якості надання адміністративних послуг?

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Поняття, правова природа та зміст публічних послуг (державних і муніципальних), що надаються органами публічної влади».

«Правовий статус центральних органів виконавчої влади в Україні».

4. Організаційно-правові засади діяльності місцевих державних адміністрацій в системі органів публічного адміністрування.

Необхідно проаналізувати організаційно-правові засади діяльності місцевих державних адміністрацій, визначити їх структуру та повноваження як суб'єктів публічного адміністрування, та виконати наступні питання:

Якою є роль та призначення місцевих державних адміністрацій в системі органів публічного адміністрування?

Яким є нормативно-правове регулювання організації та діяльності державних адміністрацій в Україні?

Керуючись відповідними статтями Закону України «Про місцеві державні адміністрації» визначте основні завдання і функції місцевих державних адміністрацій.

Дайте характеристику принципів діяльності місцевих державних адміністрацій.

У чому полягає зміст галузевих повноважень місцевих державних адміністрацій.

Яким є склад місцевих державних адміністрацій в Україні?

Охарактеризуйте форми взаємодії місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Повноваження місцевих державних адміністрацій в Україні».

5. Військово-цивільні адміністрації та військові адміністрації.

Необхідно визначити повноваження військово-цивільних адміністрацій та військових адміністрацій, їх місце в системі органів публічного адміністрування України.

Визначити порядок утворення та функціонування військово-цивільних адміністрацій та військових адміністрацій.

6. Міжнародний досвід розвитку публічного адміністрування, можливості впровадження його в Україні.

Необхідно проаналізувати основні моделі публічного адміністрування у зарубіжних країнах, сформулювати можливості їх впровадження в Україні та виконати наступні завдання:

У чому проявляється «теорія вартості угод» в публічному управлінні? Значення теорії конкуренції у розвитку системи публічного адміністрування?

Вкажіть причини і обставини проведення реформ у зарубіжних країнах та в Україні. Функціональні адміністративні реформи.

Процедурні адміністративні реформи. Структурні адміністративні реформи.

Дайте характеристику європейської доктрини формування та розвитку системи публічного адміністрування.

В чому полягають правові засади, напрями та особливості реформування системи органів публічного адміністрування в Україні за сучасних умов?

Вкажіть основні завдання адміністративної реформи в Україні.

З яких етапів складається реалізація адміністративної реформи в Україні?

Які основні напрями та очікувані результати реалізації адміністративної реформи?

Дайте поняття інформаційних технологій та їх види.

Визначте форми та напрями реалізації сучасних інформаційних технологій в сфері публічного адміністрування.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Публічне адміністрування в окремих зарубіжних державах та можливості впровадження міжнародного досвіду в Україні»

«Запровадження нової ідеології функціонування органів публічної влади».

«Адміністративна реформа в Україні, її завдання, напрями, етапи реалізації».

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто поняття, принципи та систему органів публічного адміністрування в Україні; досліджено правові засад організації та діяльності суб'єктів публічного адміністрування в Україні (повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, військово-цивільних адміністрацій та військових адміністрацій); отримання навичок щодо переліку та порядку надання органами публічної адміністрації адміністративних (публічних) послуг.

ТЕМА № 4. «Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування»

Практичне заняття: «Взаємозв'язок публічного адміністрування та громадянського суспільства. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади»

Навчальна мета заняття: сформулювати основні підходи до розуміння поняття, ознак та сутності громадянського суспільства, визначити форми взаємодії публічного адміністрування та громадянського суспільства; отримати теоретичні знання та практичні навички щодо визначення правового статусу органів місцевого самоврядування в системі органів публічної адміністрації.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – ауд.

Навчальні питання:

1. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування.
2. Сутність місцевого самоврядування, його ознаки та принципи реалізації.
3. Система та функції органів місцевого самоврядування в Україні.
4. Організаційно-правові форми місцевого самоврядування в Україні.

Література: [1, С. 115-168, 403-427; 3, С. 91-115; 5, С. 54-104; 6, С. 16-191; 7, С. 45-191; 9-10; 12, С. 201-467; 13, С. 251-341; 14; 17; 23; 24, С. 281-289; 28-33; 40; 42-46].

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до практичного заняття за темою «Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування» передбачає з'ясування слухачами основних теоретичних підходів щодо поняття, ознак, сутності, етапів становлення та розвитку громадянського суспільства в Україні, його взаємозв'язку з публічним адмініструванням, а також аналіз правових засад організації та діяльності органів місцевого самоврядування в Україні.

Практичне заняття проводиться з метою набуття слухачами магістратури теоретичних знань щодо визначення поняття, ознак, сутності, етапів становлення громадянського суспільства; розуміння взаємозв'язку публічного адміністрування і громадянського суспільства; аналізу нормативно-правових засад функціонування місцевого самоврядування в Україні, отримання навичок щодо правильного застосування норм адміністративного законодавства на практиці.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування.

Необхідно проаналізувати наукові підходи до визначення поняття «суспільство», «держава», «громадянське суспільство», визначити взаємозв'язок і взаємозалежність громадянського суспільства та публічного адміністрування, сформулювати ознаки, інститути та різновиди громадянського суспільства, та виконати наступні завдання:

Визначте етапи становлення і розвитку громадянського суспільства (національний та міжнародний вимір).

Назвіть ознаки громадянського суспільства.

Визначте поняття та сутність громадянського суспільства. У чому полягає взаємозв'язок громадянського суспільства із державою та публічним адмініструванням? В яких формах реалізується вплив держави на розвиток громадянського суспільства?

Охарактеризуйте структуру та функції громадянського суспільства.

Назвіть моделі громадянських суспільств. Громадянське суспільство як умова свободи й демократії. Розвиток громадянського суспільства в незалежній Україні.

Назвіть інститути громадянського суспільства.

Визначте зміст та значення інституту громадянства в публічному адмініструванні.

Охарактеризуйте причини та обставини формування взаємовідносин між державою (державними органами) та громадськістю (окремими громадянами).

Вкажіть поняття та види громадських об'єднань, їх роль у формуванні цілей публічного адміністрування.

Вкажіть правові засади організації та діяльності громадських об'єднань.

У чому полягає відповідальність органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб за правопорушення у сфері публічного адміністрування?

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства, його взаємозв'язок і взаємозалежність з публічним адмініструванням».

«Основні шляхи розвитку громадянського суспільства в Україні».

«Участь громадян, громадських організацій та суб'єктів господарювання у формуванні державної політики».

«Управління суспільством як головне призначення публічного адміністрування».

2. Сутність місцевого самоврядування, його ознаки та принципи реалізації.

Необхідно проаналізувати наукові підходи до визначення сутності, ознак, місця та ролі місцевого самоврядування в системі публічного адміністрування, а також надати відповіді на наступні питання:

Що таке місцевого самоврядування, його сутність та значення?

Визначте етапи розвитку місцевого самоврядування в Україні.

Проаналізуйте положення Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», інших нормативно-правових актів та визначте принципи місцевого самоврядування в Україні, їх характеристика.

3. Система та функції органів місцевого самоврядування в Україні.

Необхідно проаналізувати положення Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про службу в органах місцевого самоврядування». інших нормативно-правових актів та визначити систему та функції місцевого самоврядування в Україні, а також надати відповіді на наступні питання:

Дайте визначення поняття «територіальна громада», її завдання та повноваження. Яке є внутрішня побудова системи органів місцевого самоврядування в Україні?

Назвіть особливості системи місцевого самоврядування в Україні.

Визначте функції місцевого самоврядування в Україні, надайте їх характеристику

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Місцеве самоврядування в системі публічного адміністрування: сучасний стан та тенденції розвитку».

4. Організаційно-правові форми місцевого самоврядування в Україні.

Необхідно надати характеристику організаційно-правових форм місцевого самоврядування, проаналізувати правові засади функціонування органів місцевого самоврядування, визначити їх структуру та повноваження суб'єктів місцевого самоврядування, та виконати наступні питання:

Якою є система органів місцевого самоврядування в Україні.

Сформулюйте, у чому полягають особливості організаційно-правових форм місцевого самоврядування в Україні.

Що розуміється під поняттям «територіальна громада», її функції?

Вкажіть сфери управління та компетенції місцевого самоврядування в Україні.

Визначте структуру та повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, а також районних, районних у місті рад, обласних рад.

Визначте основні функції органу самоорганізації населення.

Проаналізуйте положення Законів України «Про громадські об'єднання», «Про звернення громадян» та визначте сутність та форми взаємодії органів публічного адміністрування з громадськістю, трудовими колективами підприємств і організацій.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Повноваження асоціації органів місцевого самоврядування в Україні».

«Форми взаємодії органів публічного адміністрування з органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, трудовими колективами».

«Взаємодія органів публічного адміністрування і громадськості».

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто ознаки громадянського суспільства як важливого об'єкту публічного адміністрування, форми реалізації взаємодії органів публічного адміністрування з об'єднаннями громадян, пересічними громадянами, трудовими колективами підприємств і організацій, досліджено

місце та особливості функціонування місцевого самоврядування в Україні, отримано навички застосування норм адміністративного законодавства в різних практичних ситуаціях.

ТЕМА № 5. «Механізми, технології та стилі публічного адміністрування»

Практичне заняття: «Механізми, технології та стилі публічного адміністрування»

Навчальна мета заняття: надати загальну характеристику механізмів та технологій публічного адміністрування; отримати теоретичні знання та практичні навички щодо обрання ефективного стилю керівника в публічному управлінні.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – ауд.

Навчальні питання:

1. Поняття механізму публічного адміністрування та його види.
2. Складові елементи механізму публічного адміністрування.
3. Технологія публічного адміністрування.
4. Стилi публічного адміністрування.

Література: [1, С. 167-284; 2, С. 117-148; 4-5; 6, С. 83-161, С. 48-211; 7, С. 33-97; 8; 9-10; 11, С. 313-448; 12, С. 108-144; 13, С. 98-203; 14-16; 24, С. 90-176; 25-30; 33-34; 39-45].

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до практичного заняття за темою «Механізми, технології та стилі публічного адміністрування» передбачає з'ясування слухачами основних підходів щодо поняття, елементів механізму публічного адміністрування та його видів, дослідження змісту й значення технологій та стилів публічного адміністрування.

Практичне заняття проводиться з метою формування у слухачів магістратури теоретичних знань щодо визначення поняття та основних елементів механізму публічного адміністрування, розуміння сутності технологій публічного адміністрування; щодо сутності та походження лідерства, теорій лідерства, основних типів лідерства; отримання теоретичних та практичних навичок щодо ефективного застосування стилю керівництва в органах публічного адміністрування за різних ситуацій.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Поняття механізму публічного адміністрування та його види.

Необхідно проаналізувати наукові підходи до визначення поняття та сутності механізму публічного адміністрування, характеристики його видів, а також виконати наступні завдання:

Охарактеризуйте поняття та зміст механізму публічного адміністрування.

Визначте поняття комплексного механізму публічного адміністрування та дайте характеристику його видів.

У чому особливості цільових механізмів публічного адміністрування?

Визначте поняття, види та специфіка застосування цільових механізмів публічного адміністрування.

Назвіть основні функції механізму публічного адміністрування.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Основні напрямки оптимізації механізмів публічного адміністрування в умовах проведення реформ в Україні».

2. Складові елементи механізму публічного адміністрування.

Необхідно визначити складові елементи механізму публічного адміністрування та надати відповіді на наступні питання:

Визначте відмінності між типами механізмів публічного адміністрування: механізми-знаряддя, механізми-системи, механізми-процеси.

Назвіть складові елементи структури механізму публічного адміністрування.

Визначте об'єкти та суб'єкти публічного адміністрування. У чому полягає зміст поняття «управлінські відносини», «державно-управлінські відносини».

Дайте характеристику процесу управління (цілі, принципи, функції, методи, інформація, технологія і технічні засоби).

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Загальна характеристика механізму публічного адміністрування».

3. Технологія публічного адміністрування.

Необхідно проаналізувати технології публічного адміністрування та надати відповіді на наступні питання:

Які існують технології публічного адміністрування, їх зміст та значення?

Визначте зміст поняття «суб'єкт праці», «предмет праці», «засоби управлінської праці», «організаційна культура», дайте їх характеристику.

Охарактеризуйте особливості побудови системи технологій публічного адміністрування на рівні держави, та на рівні регіону.

4. Стилї публічного адміністрування.

Необхідно визначити сутність поняття «керівник», «керівництво», «стиль управління», «стилї керівника», «лідер», «лідерство», та надати характеристику основних стилів публічного адміністрування, та виконати наступні питання:

Сформулюйте, у чому полягає зміст поняття «цілепокладання» та «дерево цілей» в публічному адмініструванні.

Дайте визначення поняття стилю публічного адміністрування, його ознаки та значення. Чинники, які впливають на формування стилю публічного адміністрування.

Визначте класифікацію стилів публічного адміністрування, їх відмінності між собою та особливості.

Охарактеризуйте: авторитарний стиль керівництва в публічному адмініструванні; ліберальний стиль керівництва в публічному адмініструванні; демократичний стиль керівництва в публічному адмініструванні.

Визначте поняття керівництва та надайте його загальну характеристику. Вкажіть основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Вкажіть відмінності між керівником і лідером в управлінні. Якою є роль керівника в публічній адміністрації? Поняття кар'єри та умови її формування в публічному адмініструванні.

Що розуміється під поняттям «адміністративне лідерство», «лідер», «авторитет»? Обставини, які формують лідера в колективі? Окресліть основні типи лідерства. Вкажіть загальні характеристики сучасного уявлення про лідерство. Назвіть загальні підходи до розвитку лідерства на державній службі.

Дайте загальну характеристику моделі формування сучасного керівника. Охарактеризуйте мету, завдання, сучасний стан та перспективи розвитку кадрової політики в державних органах України.

Визначте, якими є етичні засади публічного адміністрування?

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Управління персоналом в органах публічної влади в Україні».

«Світові підходи до формування сучасного керівника на державній службі».

«Загальні характеристики сучасного уявлення про лідерство».

«Сучасний стан та перспективи розвитку кадрового забезпечення органів публічного адміністрування».

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто поняття, ознаки та елементи механізму публічного адміністрування, досліджено технології публічного адміністрування; отримано теоретичні та практичні навички щодо ефективності застосування різних видів стилів публічного адміністрування в залежності від конкретної ситуації.

ТЕМА № 6. «Форми та методи публічного адміністрування»

Практичне заняття: «Форми та методи публічного адміністрування».

Навчальна мета заняття: сформулювати основні підходи до розуміння поняття та класифікації форм публічного адміністрування; отримати теоретичні знання та практичні навички щодо застосування ефективних методів публічного адміністрування.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – ауд.

Навчальні питання:

1. Поняття та класифікація форм публічного адміністрування.
2. Поняття та види методів публічного адміністрування.

Література: [1, С. 167-288; 2, С. 117-148; 4-5; 6, С. 83-161, С. 48-211; 7, С. 33-97; 8; 9-10; 11, С. 313-448; 12, С. 108-144; 13, С. 98-203; 14-16; 24, С. 90-176; 25-30; 33-34; 39-46].

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до практичного заняття за темою «Форми та методи публічного адміністрування» розрахований на з'ясування слухачами основних підходів щодо поняття та видів форм публічного адміністрування, дослідження змісту та класифікації актів публічного адміністрування, а також вимог, що ставляться до них, визначення порядку їх прийняття, характеристики методів публічного адміністрування.

Практичне заняття проводиться з метою набуття слухачами магістратури теоретичних знань щодо визначення поняття, ознак та видів форм публічного адміністрування, розуміння сутності та характеристики методів публічного адміністрування; отримання практичних навичок щодо класифікації, вимог, порядку оформлення та прийняття актів публічного адміністрування.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Поняття та класифікація форм публічного адміністрування.

Необхідно визначити поняття та зміст форм публічного адміністрування, надати характеристику його видів, та виконати наступні завдання:

Визначте поняття та види форм діяльності суб'єкта публічної адміністрації.

Назвіть основні підходи до класифікації форм публічного адміністрування.

У чому зміст та особливості правових форм публічного адміністрування?

Наведіть приклади організаційних форм публічного адміністрування.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Загальна характеристика правових форм публічного адміністрування».

2. Поняття та види методів публічного адміністрування.

Необхідно проаналізувати специфіку методів діяльності суб'єкта публічної адміністрації та надати відповіді на наступні питання:

Які існують методи публічного адміністрування, їх зміст, ознаки та значення? Визначте сутність та значення методу переконання в публічному адмініструванні, в яких формах (заходи) він реалізується на практиці?

Визначте поняття, ознаки та значення примусу в публічному адмініструванні. Дайте їх характеристику методу правового регулювання.

Охарактеризуйте особливості застосування адміністративних (організаційно-розпорядчих) методів публічного адміністрування.

У чьому полягає зміст, види та специфіка застосування економічних методів публічного адміністрування? Перерахуйте: соціально-політичні методи публічного адміністрування; соціально-психологічні методи публічного адміністрування; морально-етичні методи публічного адміністрування.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Методи публічного адміністрування, їх ознаки та види».

«Економічні методи публічного адміністрування».

«Морально-етичні методи публічного адміністрування».

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто поняття та видів форм публічного адміністрування, досліджено класифікації актів публічного адміністрування, отримано теоретичні та практичні навички щодо порядку їх прийняття, надано характеристики методів публічного адміністрування.

ТЕМА № 7. «Інструменти публічного адміністрування»

Практичне заняття: «Інструменти публічного адміністрування».

Навчальна мета заняття: сформулювати основні підходи до розуміння поняття та видів інструментів діяльності публічного адміністрування, щодо видів та класифікації актів публічного адміністрування; отримати теоретичні знання та навички щодо правильного складання актів публічного адміністрування, використання електронного врядування в публічному адмініструванні.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – ауд.

Навчальні питання:

1. Поняття та види інструментів публічного адміністрування.
2. Акти публічного адміністрування: види, класифікація та вимоги, що ставляться до них.
3. Поняття, юридичне значення та ознаки нормативного акта суб'єкта публічного адміністрування.
4. Адміністративний акт як інструмент публічного адміністрування. Відмежування адміністративного акта від інших актів (документів) суб'єкта публічного адміністрування.
5. Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування.
6. Поняття, ознаки та значення плану в публічному адмініструванні.
7. Фактичні дії як інструмент публічного адміністрування.
8. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні: поняття, сутність і види.
9. Використання електронного врядування в публічному адмініструванні.

Література: [1, С. 203-261; 2, С. 117-148; 3-4; 5, С. 53-161; 6, С. 33-214; 7, С. 34-112; 9-10; 11, С. 313-448; 12; 13, С. 98-203; 14, С. 108-144; 15; 20; 22; 24, С. 90-180; 25-34; 38-46].

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до практичного заняття за темою «Інструменти діяльності публічного адміністрування» розрахований на з'ясування слухачами основних теоретичних підходів щодо поняття та видів інструментів публічного адміністрування, специфіки використання електронного врядування в публічному адмініструванні.

Практичне заняття проводиться з метою набуття слухачами магістратури теоретичних знань щодо сутності та характеристики видів інструментів публічного адміністрування, отримання практичних навичок з процедури

оформлення нормативного акту, адміністративного акту, адміністративного договору, а також окреслення порядку та напрямків впровадження електронного врядування в публічному адмініструванні в Україні за сучасних умов.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Поняття та види інструментів публічного адміністрування.

Необхідно сформулювати основні підходи до визначення поняття та видів інструментів публічного адміністрування.

Наведіть ознаки та особливості інструментів публічної адміністрації.

2. Акти публічного адміністрування: види, класифікація та вимоги, що ставляться до них.

Необхідно надати характеристику актів публічного адміністрування, визначити їх види та особливості процедури їх прийняття, та надати відповіді на наступні питання:

Визначте поняття, зміст та ознаки правових актів публічного адміністрування.

Які існують наукові погляди щодо визначення природи актів публічного управління. Визначте види актів публічного адміністрування.

Надайте класифікацію правових актів публічного адміністрування.

Назвіть поняття, ознаки та зміст адміністративного акта як основної правової форми публічного адміністрування.

Назвіть вимоги, які ставляться до актів публічного адміністрування.

Визначте суб'єктів прийняття актів публічного адміністрування.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Адміністративний акт як пріоритетна форма публічного адміністрування».

«Поняття і види адміністративних процедур в публічному адмініструванні».

3. Поняття, юридичне значення та ознаки нормативного акта суб'єкта публічного адміністрування.

Необхідно сформулювати поняття та ознаки нормативного акту суб'єкта публічного адміністрування, охарактеризувати види підзаконних нормативних актів, порядок їх видання, та надати відповіді на наступні питання:

Визначте поняття, юридичне значення та ознаки нормативного акту суб'єкта публічного адміністрування.

Вкажіть види підзаконних нормативних актів, порядок їх видання.

Вкажіть формальні та матеріальні вимоги, що ставляться до нормативного акту суб'єкта публічного адміністрування.

Визначте суб'єктів органів публічної адміністрації, які уповноважені приймати підзаконні нормативні акти.

Якою є процедура прийняття та ухвалення нормативних актів суб'єктів публічної адміністрації? Реєстрація та офіційне оприлюднення нормативно-правового акту суб'єкта публічного адміністрування, порядок набрання чинності.

Які нормативні акти суб'єктів публічної адміністрації вважаються дефектними (нікчемні й оспорювані)?

4. Адміністративний акт як інструмент публічного адміністрування. Відмежування адміністративного акта від інших актів (документів) суб'єкта публічного адміністрування.

Необхідно визначити сутність адміністративного акту як інструменту публічного адміністрування, його ознаки, надати класифікацію адміністративних актів суб'єкта публічного адміністрування, а також виконати наступні завдання:

В чьому полягає сутність та значення адміністративного акту як інструменту публічного адміністрування, його ознаки? Відмежування адміністративного акту від інших актів (документів) суб'єкта публічного адміністрування.

Назвіть класифікації адміністративних актів суб'єкта публічного адміністрування.

Якою є процедура ухвалення адміністративних актів? Яким є порядок скасування адміністративних актів?

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Процедура ухвалення та скасування адміністративних актів».

«Відмежування адміністративного акту від інших актів (документів) суб'єкта публічного адміністрування».

5.Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування.

Необхідно сформулювати поняття та ознаки адміністративного договору як інструменту публічного адміністрування, надати характеристику його видів, а також надати відповіді на наступні питання:

Назвіть умови чинності адміністративних договорів.

Визначте підстави укладання адміністративних договорів. Які вимоги ставляться до адміністративного договору суб'єкта публічного адміністрування?

Приведіть приклади недійсних адміністративних договорів.

У яких випадках адміністративний договір вважається нікчемним?

6. Поняття, та значення плану в публічному адмініструванні.

Необхідно проаналізувати поняття, ознаки та значення плану в публічному адмініструванні, охарактеризувати види планів та етапи планування діяльності суб'єктів публічного адміністрування, визначити напрямки удосконалення процесу планування діяльності суб'єктів публічного адміністрування.

7. Фактичні дії як інструмент публічного адміністрування.

Необхідно надати характеристику основних рис фактичних дій, їх значення як інструментів публічного адміністрування, визначити порядок здійснення суб'єктами публічної адміністрації фактичних дій, а також надати відповіді на наступні питання:

Охарактеризуйте основні види фактичних дій як інструментів публічного адміністрування: інформування населення, проведення перевірки, здійснення моніторингу, надання довідок, виплата грошових коштів, адміністрування реєстрів. Визначте сфери застосування суб'єктами публічної адміністрації фактичних дій.

8. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні: поняття, сутність і види.

Необхідно сформулювати поняття адміністративного розсуду, дослідити види адміністративного розсуду та окреслити можливості їх використання в публічному адмініструванні, а також надати відповіді на наступні питання:

Визначте поняття, ознаки та сутнісну характеристику адміністративного розсуду у публічному адмініструванні.

Які існують види адміністративного розсуду у публічному адмініструванні?

Дайте визначення поняття «дискреційне повноваження». Визначте випадки здійснення органом публічного адміністрування дискреційних повноважень.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні: сутність і види».

9. Використання електронного врядування в публічному адмініструванні.

Необхідно проаналізувати поняття електронного врядування та окреслити можливості використання електронного врядування в публічному адмініструванні, а також надати відповіді на наступні питання:

Визначте зміст та значення понять: «електронна держава», «Електронний парламент», «електронний суд», «електронний Уряд».

Вкажіть завдання та напрямки реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні. Електронна демократія: сутність, мета, завдання. Категорійно-понятійний апарат електронної демократії.

Як здійснюється оцінка та контроль діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування з боку суспільства та бізнесу за допомогою технологій електронного урядування? Визначте новітні форми залучення громадян до процесу прийняття рішень: е-охоплення, е-включення, е-участь, е-партнерство.

У чьому полягає сутність та призначення електронного громадського обговорення проектів нормативно-правових актів та інших документів, що мають значне суспільне значення? Електронна взаємодія громадських рад з відповідними органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Якою є сучасна модель надання державних послуг громадянам електронними каналами. Визначте пріоритетні напрями розвитку електронних консультацій з громадянами. Технологічні, організаційні, політичні аспекти електронної демократії. Співвідношення електронної демократії та електронного урядування на практиці.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Демократичне суспільство та правова держава як обов'язкові умови електронної демократії та електронного урядування».

«Електронна демократія як атрибут захисту громадянами своїх інтересів». «Форми співпраці державних органів та громадської інституції допомогою технологій електронного урядування».

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто поняття та види інструментів публічного адміністрування, змодельовано практичну ситуацію за запропонованими

кейсами, досліджено особливості розвитку та впровадження електронного врядування в публічному адмініструванні в умовах розвитку України.

ТЕМА № 8. «Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень. Результативність та ефективність в сучасному публічному адмініструванні»

Практичне заняття: «Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень. Результативність та ефективність в сучасному публічному адмініструванні»

Навчальна мета заняття: отримати теоретичні знання та практичні навички щодо процесу розробки, прийняття і реалізації управлінських рішень, їх значення в публічному управлінні; здійснити аналіз факторів досягнення результативності та ефективності в діяльності органів публічної адміністрації за умов сучасності.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – ауд.

Навчальні питання:

1. Поняття, ознаки та види управлінських рішень. Характеристика процесу вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.
2. Поняття та значення результативності та ефективності в сучасному публічному адмініструванні.

Література: [1, С. 168-250; 2, С. 117-148; 3-4; 5, С. 54-161; 6, С. 46-198; 7, С. 34-118; 9-10; 11, С. 313-448; 12, С. 108-144; 13, С. 98-203; 14, С. 196-247; 15; 16; 19-22; 24, С. 268-288; 25-33; 39-44].

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до практичного заняття за темою «Публічне адміністрування як процес розробки, прийняття і реалізації управлінських рішень. Результативність та ефективність в сучасному публічному адмініструванні» розрахований на з'ясування процесу вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Практичне заняття проводиться з метою набуття слухачами магістратури теоретичних знань щодо розуміння змісту та особливостей процесу розробки, прийняття і реалізації управлінських рішень; аналізу правових засад та факторів, які сприяють підвищенню результативності та ефективності в діяльності органів публічного адміністрування в Україні.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Поняття, ознаки та види управлінських рішень. Характеристика процесу вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Необхідно визначити особливості процесу вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень в діяльності органів публічного адміністрування, а також надати відповіді на наступні питання:

Визначте поняття «управлінське рішення», «державно-управлінське рішення». Дайте класифікацію управлінських рішень в публічному адмініструванні.

Сформулюйте, у чому полягають сутність та особливості технології процесу розробки та прийняття управлінських рішень державними службовцями.

Наведіть послідовність етапів прийняття управлінських рішень в публічному адмініструванні, а також наведіть приклади, розглядаючи динаміку виконання рішень.

Що таке динаміка виконання рішень? Що означає вибір цілі на стадії розробки управлінського рішення? Чим відрізняється процес формування цілей у публічному адмініструванні на державному рівні та регіональному рівні?

Які вимоги висуваються до управлінського рішення?

Визначте критерії оцінювання варіантів управлінських рішень.

Які фактори слід враховувати в процесі вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень? Які чинники впливають на якість, результативність і ефективність управлінських рішень в публічному адмініструванні?

Охарактеризуйте взаємовідношення суб'єкта та об'єкта прийняття управлінських рішень в публічному адмініструванні.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Чинники, які впливають на якість прийняття управлінського рішення».

«Етапи процесу прийняття управлінських рішень у публічному адмініструванні».

2. Поняття та значення результативності та ефективності в сучасному публічному адмініструванні.

Необхідно сформулювати сучасні тенденції та фактори підвищення ефективності публічного адміністрування за сучасних умов, а також виконати наступні завдання:

Дайте визначення поняття та змісту результативності та ефективності публічного адміністрування. Вимір результативності публічного адміністрування.

Якими є показники результативності державного управління.

У чому полягає вимір результативності публічного адміністрування?

Назвіть фактори, які сприятимуть підвищенню ефективності публічного адміністрування за сучасних умов? Вкажіть критерії оцінювання ефективності діяльності органів публічної адміністрації.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Ефективність публічного адміністрування: загальне поняття, критерії і показники».

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто поняття, зміст та значення процесу вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень, визначено завдання та фактори, які сприятимуть підвищенню результативності та ефективності діяльності органів публічного адміністрування на сучасному етапі розвитку України.

ТЕМА № 9. «Адміністративні процедури у сфері публічного адміністрування»

Практичне заняття: «Адміністративні процедури у сфері публічного адміністрування»

Навчальна мета заняття: визначити поняття та види адміністративних процедур, окреслити правові засади їх реалізації в сфері публічного адміністрування в Україні; надати характеристику стадій адміністративної процедури.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – ауд.

Навчальні питання:

1. Поняття та види адміністративних процедур, правові засади їх реалізації в сфері публічного адміністрування.
2. Принципи адміністративної процедури.
3. Учасники адміністративної процедури.
4. Стадії адміністративної процедури.

Література: [1, С. 289-326; 2, С. 186-198; 3-4; 5, С. 83-156; 6, С. 199-227; 7, С. 84-113; 9-10; 11, С. 508-610; 12, С. 98-244; 13-14; 16; 24, С. 90-176; 25-29; 30, С. 71-121; 32-34; 37-44].

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до практичного заняття за темою «Адміністративні процедури у сфері публічного адміністрування» розрахований на з'ясування сутності поняття «адміністративна процедура»; аналізу видів адміністративних процедур в сфері публічного адміністрування в Україні; визначення змісту стадій адміністративної процедури в публічному адмініструванні.

Практичне заняття проводиться з метою набуття слухачами магістратури теоретичних знань та навичок щодо розуміння поняття та видів адміністративних процедур в сфері публічного адміністрування, характеристики їх принципів, правових засад реалізації прав та обов'язків учасників адміністративної процедури в Україні, аналізу стадій адміністративної процедури.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Поняття та види адміністративних процедур, правові засади їх реалізації в сфері публічного адміністрування.

Необхідно проаналізувати поняття, зміст та види адміністративної процедури, їх особливості у сфері публічного адміністрування, та виконати наступні завдання:

Розкрийте поняття «процедура», «адміністративна процедура». Визначте ознаки адміністративної процедури як законодавчо встановленого порядку діяльності органів публічної адміністрації.

Які існують види адміністративної процедури, та окресліть правові засади їх здійснення у сфері публічного адміністрування?

У чому полягає зміст та особливості застосування адміністративних процедур: реєстраційні, дозвільні, інспекційні, екзаменаційні, акредитаційні, ліцензійні?

Виділіть підстави притягнення до адміністративної відповідальності. Яка процедура притягнення до адміністративної відповідальності за чинними адміністративним законодавством? Спираючись на конкретні статті Закону України «Про звернення громадян», дайте визначення поняття «звернення», та розкрийте сутність кожного з видів звернення громадян.

Визначте поняття, види та правові засади здійснення процедури за службовим обов'язком.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Правові засади адміністративного провадження за зверненнями громадян».

«Особливості здійснення виконавчого провадження в Україні».

«Дисциплінарне провадження в органах Національної поліції України».

2. Принципи адміністративної процедури.

Необхідно проаналізувати основні наукові підходи до визначення поняття принципів адміністративної процедури та виконати наступні завдання:

Дайте визначення поняття «принцип», «принципи адміністративної процедури». Вкажіть у чому полягає сутність та значення принципів адміністративної процедури в сфері публічного адміністрування?

Назвіть загальні принципи адміністративних процедур. Охарактеризуйте зміст принципу **законності** адміністративної процедури в сфері публічного адміністрування.

У чому проявляється сутність **презумпції правомірності дій та вимог особи** як принципу адміністративної процедури в сфері публічного адміністрування?

Виокремте спеціальні принципи адміністративної процедури, базуючись на відповідних нормативно-правових актах України та міжнародних документах.

В чому полягають особливості реалізації принципу **гарантування права особи на участь в адміністративному провадженні** в сфері публічного

адміністрування в Україні за сучасних умов? Дайте характеристику принципу **обґрунтованості та визначеності** адміністративної процедури.

Вкажіть, яке значення надається принципу **відкритості** адміністративної процедури у формуванні та розвитку сучасної системи публічного управління?

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Теоретико-правова характеристика загальних принципів адміністративних процедур, і їх значення в сфері публічного адміністрування в Україні».

3. Учасники адміністративної процедури.

Вкажіть основні групи учасників адміністративної процедури, та за якими за ознаками їх можливо класифікувати.

Дайте характеристику адміністративної правосуб'єктності та її складових: адміністративної правоздатності та адміністративної дієздатності.

Дайте визначення поняття «адміністративний орган», та охарактеризуйте види . Визначте законодавчу основу відшкодування шкоди.

Назвіть основні адміністративні права та обов'язки адміністративного органу як обов'язкового учасника адміністративної процедури.

Хто може вважатися адресатом адміністративних процедур?

Правовий статус оскаржувача як учасника адміністративної процедури.

Якими нормативно-правовими актами урегульовані підстави та порядок подання особою скарги на дії чи бездіяльність органу публічної адміністрації?

У чому полягає сутність та значення представництва в адміністративній процедурі? Назвіть осіб, які сприяють розгляду справи, та визначте їх права та обов'язки як учасників адміністративної процедури.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Повноваження учасників адміністративної процедури».

4. Стадії адміністративної процедури.

Необхідно сформулювати поняття та види стадій адміністративної процедури, окреслити особливості дій органів публічного адміністрування на кожній із стадій адміністративної процедури, а також виконати наступні завдання:

Розкрийте зміст поняття «стадія адміністративної процедури».

Які виділяють основні стадії адміністративної процедури в сучасному адміністративному праві?

Визначте підстави для початку адміністративного провадження за ініціативою адміністративного органу.

У чому полягає специфіка стадії підготовки справи до розгляду, та які завдання вирішуються на цій стадії?

Дайте правову характеристику адміністративного акта, та який порядок його оформлення на завершальній стадії адміністративної процедури.

За яких обставин можливий перегляд адміністративного акта?

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто поняття і видів адміністративних процедур в сфері публічного адміністрування, принципи адміністративних процедур, встановлено правові засади реалізації прав і обов'язків учасників адміністративної процедури, досліджено стадії адміністративної процедури.

ТЕМА № 10. «Захист прав, свобод та інтересів приватних осіб в сфері публічного адміністрування»

Практичне заняття: «Правовий механізм захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб в сфері публічного адміністрування»

Навчальна мета заняття: проаналізувати поняття та види інструментів захисту прав громадян в сфері публічного адміністрування в Україні та за міжнародним законодавством, а також визначити правові підстави та порядок відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам.

Кількість годин – 2 год.

Місце проведення – ауд.

Навчальні питання:

1. Поняття та види інструментів захисту прав громадян в сфері публічного адміністрування в Україні.
2. Адміністративне оскарження в публічному адмініструванні. Відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам.
3. Міжнародний досвід захисту прав приватних осіб і можливості його впровадження в Україні.

Література: [1, С. 327-390; 2, С. 199-212; 3-4; 5, С. 46-153; 6, С. 23-256; 7, С. 110-131; 9-10; 11, С. 452-481; 12; 13, С. 226-283; 14, С. 383-447; 16; 24, С. 350-367, 471-572; 22-27; 29-34; 38; 41-46].

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до практичного заняття за темою «Захист прав, свобод та інтересів приватних осіб в сфері публічного адміністрування» передбачає з'ясування правової природи поняття та види інструментів захисту особи в публічному адмініструванні, їх співвідношення між собою, а також визначення правового механізму адміністративного оскарження, окреслення підстав та процедури відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам.

Практичне заняття проводиться з метою набуття слухачами магістратури теоретичних знань та практичних навичок щодо розуміння змісту та видів інструментів захисту особи в публічному адмініструванні; аналізу правових засад щодо здійснення адміністративного оскарження в сфері публічного адміністрування в Україні, та процедури відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам в діяльності органів.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Поняття та види інструментів захисту прав громадян в сфері публічного адміністрування в Україні.

Необхідно визначити поняття, значення та особливості інструментів захисту особи, їх співвідношення між собою.

Дайте характеристику видів інструментів захисту приватної особи в сфері публічного адміністрування.

Сформулюйте, у чому полягають сутність та особливості адміністративно-правового механізму реалізації та захисту прав громадян в сфері публічного адміністрування в Україні?

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Адміністративно-правовий механізм реалізації та захисту прав громадян в сфері публічного адміністрування».

2. Адміністративне оскарження в публічному адмініструванні. Відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам.

Необхідно сформулювати поняття, ознаки та процедуру адміністративного оскарження в публічному адмініструванні, а також виконати наступні завдання:

Розкрийте зміст поняття «адміністративне оскарження», «скарга».

Вкажіть основні цілі, завдання адміністративного оскарження.

Якими нормативно-правовими актами урегульовані підстави та порядок подання особою скарги на дії органів публічної адміністрації?

Вкажіть предмет адміністративного оскарження в сфері публічного адміністрування, та які можливі наслідки розгляду скарги.

Дайте визначення поняття «шкода» та охарактеризуйте види шкоди: моральної, фізичної, майнової.

Визначте законодавчу основу відшкодування шкоди.

Назвіть підстави та визначте процедури, за якими суб'єкт публічного адміністрування відшкодовує шкоду, завдану приватній особі.

З яких стадій складається адміністративна процедура відшкодування шкоди приватній особі, завданої суб'єктами публічної адміністрації.

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Правові засади відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам».

3. Міжнародний досвід захисту прав приватних осіб і можливості його впровадження в Україні.

Яким є сучасний механізм міжнародного захисту прав приватних осіб?

Визначте систему міжнародних органів і організацій, що діють з метою здійснення захисту міжнародних стандартів прав і свобод приватних осіб чи їх відновлення у випадку порушення.

У чому полягає специфіка процедури розгляду Європейським судом з прав людини заяв окремих осіб, груп і неурядових організацій?

Задача 1. Підготуйте доповідь за темою:

«Міжнародні способи захисту прав приватних осіб в сфері публічного адміністрування».

«Правовий статус та повноваження Європейської комісії з прав людини».

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто поняття, зміст та види інструментів захисту особи в публічному адмініструванні, їх співвідношення між собою, а також визначено правовий механізм адміністративного оскарження, підстави та процедура відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам.

3. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. - Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7874/%D0%90%D0%B4%D0>
2. Адміністративне право України. Загальна частина у схемах : навч. посіб. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; [О. В. Брусакова, Д. В. Швець та ін.]. Харків : ХНУВС, 2019. 236 с.
3. Правове регулювання адміністративних послуг (у схемах) : навч. посіб. / МВС П68 України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Сокурєнка ; [О. В. Брусакова, К. О. Крут, І. В. Панова та ін.]. Харків : ХНУВС, 2021. 120 с.
4. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України. Підручник. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С.М. Гусарова ; [Гусаров С.М., Салманова О.Ю., Комзюк А.Т. та ін.]. Харків, 2020. 512 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9887>
5. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Фелика. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 620 с.
6. Нагаєв В.М. Публічне адміністрування: електронний навчальний посібник. Х.: ХНАУ, 2018. 278 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4925/1/NP_Public%20administration_2019.PDF

Додаткова:

7. Кальниш Ю.Г., Лозинська Т.М., Тимціunik В.І. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб.; Полтав. держ. аграр. акад. Полтава : РВВ ПДАА, 2015. 279 с.
8. Методологія публічного управління : навч. посіб. / уклад. І.В. Шпекторєнка. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 120 с.
9. Загальне адміністративне право. Підручник / Бєвзенко В.М., Коломєєць Т.О., Миронюк Р.В., Мельник Р.С., Лучєнко Д.В. та ін. К.: Видавничий дїм «Гельветика», 2023. 688 с.
10. Адміністративне право: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, І. М. Балакарева, М. І. Белікова та ін. ; за заг. ред. В. М. Гаращука, Р. В. Шаповала]. Вид. 7-ме, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 трав. 2023 р. Харків : Право, 2023. 238 с.
11. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.]; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.

12. Бородін І.Л. Адміністративне право України : підручник; Нац. авіац. ун-т. Київ : Правова єдність: Алерта, 2019. 547 с.
13. Загальне адміністративне право України : підручник / за заг. ред.: акад. С. Ківалова і проф. Л. Білої-Тіунової ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 792 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.25545>
14. Мельник Р.С., Мосьондз С.О. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посіб. / за ред. Р. С. Мельника: 3-тє вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 412 с.
15. [Ястремська О.М., Мажник Л.О. Публічне адміністрування: навчальний посібник. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.](#)
16. Administrative law of Ukraine for foreigners: Popular science publication / Valentyn Halunko (ed.) and others. Odesa : Publishing House «Helvetica», 2021. 88 с. (*Адміністративне право України для іноземців: Науково-популярне видання / Валентин Галунько (ред.) та ін. Одеса: Видавництво «Гельветика», 2021. 88 с.*)
17. Науково-практичний коментар до Закону України «Про місцеве самоврядування України» / За заг. ред. Чижмарь К.І. Київ.: Видавничий дім «Професіонал», 2020. 400 с.
18. Hester, Patrick T. Solving Complex Decision Problems [electronic resource]: A Heuristic Process / by Rudolf Grünig, Richard Kühn. 4th ed. Berlin: Springer, 2017. 193 p.
19. Колпаков В. М. Теорія і практика прийняття управлінських рішень: навчальний посібник. К. : МАУП, 2015. 256 с.
20. [Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник / \[Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.\] ; за ред. Ю. Є. Петруні. \[3-тє вид., переробл. і доп.\]. Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. 209 с.](#)
21. Бутко М.П., Бутко І.М., Мащенко В.П. та ін. Теорія прийняття управлінських рішень: Підручник. За заг. ред. Бутка М. П. К. : Центр учбової літератури, 2018. 360 с.
22. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. К., 2017. 1012 с.
23. [Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. К: ГО «Інститут громадянського суспільства». 2017. 110 с.](#)
24. [Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / ред. С. Чернов, В. Воронкова, В. Банах, та ін. ; ЗДІА. Запоріжжя : ЗДІА, 2017. 603 с.](#)
25. Георгієвський Ю. В. Компетенція органів публічної влади: теорія і практика застосування: монографія. К.: Логос, 2015. 345 с.
26. Карабін Т.О. Розподіл повноважень публічної адміністрації: Монографія. Ужгород: Гражда, 2016. 220 с.
27. Легеза Є. О. Теорія публічних послуг : адміністративно-правова складова : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 452 с.
28. Буханевич О. М. Адміністративні послуги в Україні: теорія та практика реалізації: монографія; Ін-т законодавства Верховної Ради України. Київ: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2015. 385 с.
29. Маркіян Сидор. Адміністративно-правові аспекти взаємодії місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування: монографія ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : Ліга Прес, 2016. 191 с.
30. [Публічне управління в умовах інституційних змін: колективна монографія / За наук. редакції д. держ. упр. Р. В. Войтович та П.В. Ворони. Київ, 2018. 475 с.](#)
31. [Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні: колективна монографія / Кол. авт.; за заг. ред. Р. М. Плюща. К.: РІДНА МОВА. 2016. 744 с.](#)

32. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України: монографія / Гусаров С. М., Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Музичук О. М., Казанчук І. Д. / Міністерство внутрішніх справ України ; Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків : Факт, 2022. 452 с.
33. Оксін В.Ю. Публічне адміністрування місцевого розвитку в Україні: дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2021. 498 с.
34. Туркова О.К. Правова природа процедур надання адміністративних послуг в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків:, 2017. 238 с.
35. Бінько І. Публічне управління і публічне адміністрування: співвідношення понять. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2020. № 3-4. С. 41-47.
36. Задихайло О. А. Співвідношення понять "державне управління", "публічне управління" та "публічне адміністрування в категоріальному апараті адміністративного права. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди "ПРАВО"*. 2020. №31. С. 43-48.
37. Замрій О. М. Застосування принципів публічного адміністрування в роботі органів місцевої влади. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. № 27. С. 58-61.
38. Мельниченко Б.Б. Основні принципи діяльності органів публічного управління в Україні: адаптація до європейських стандартів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. №6. Том. 2. 2017. С. 118-121.
39. Панова І.В. Клубань М.В. Дієвість інституту забезпечення позову шляхом зупинення дії індивідуального акту чи нормативно-правового акту. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2. С. 49-58
40. Салманова О. Ю. Проблеми розмежування сфер регулятивного впливу нормативно-правових актів МВС України та Національної поліції України. *Moderní aspekty vědy: XII. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.* 2021. Str. 833-847.
41. Гусаров С.М. *Окремі аспекти реформування державної служби. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. Vol. 27. № 1, 2020. Pp. 14-25. URL: <http://visnyk.kh.ua/uk/article/okremi-aspekti-reformuvannya-derzhavnoyi-sluzhbi>
42. Salmanova, O., Popovich, E., Nikitin, A., Tesliuk, I. Administrative and Legal Principles of the Digitization of Public relations (*Адміністративно-правові принципи оцифрування суспільних відносин*). *AMAZONIA INVESTIGA*. (2020). Vol. 9. Núm. 25: 418 - 422/ enero 2020. (**Web of Science**).
43. **Komziuk A.**, Muzychuk O., Kobzieva T., Siadrysta I., & Kovalov I. Ensuring human rights and freedoms does not mean equality for everyone: legal exceptions and restriction. (*Забезпечення прав і свобод людини не означає рівності для всіх: правові винятки та обмеження*). (2024). *Lex Humana*. Vol. 16. No. 1. 2024. Pp. 127-138. (**Web of Science**). URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2864/3694>
44. **Olena Salmanova, Anatolii Komziuk, Iryna Kazanchuk, Oleksandr Prisyazhnyuk, Yuriy Shovkun.** Administrative and legal regulation of law enforcement agencies in ensuring human rights and national security of the state. (*Адміністративно-правове регулювання діяльності правоохоронних органів у забезпеченні прав людини та національної безпеки держави*). (2024). *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*. 2024. Volume 14. Issue 1, SPECIAL ISSUE XLII. Pp. 12-15. (**Web of Science**). URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140142/papers/A_02.pdf
45. Popova, S., Popova, L., Kazanchuk, I., Bandurka, I., Kyrieieva, I. The role of local self-government bodies in prospective areas of regional development [El papel de los Órganos de autogobierno local en las Áreas de desarrollo regional] (*Роль органів місцевого самоврядування в перспективних напрямках регіонального розвитку*). (2021). *Estudios*

de Economia Aplicada, 39 (7). pp. 1-11. (Scopus). DOI: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i7.5000>.

46. Halyna Shaulska, Iryna Kazanchuk, Hrygorii Bukanov. Legal and regulatory fundamentals of interaction of civil society and government authorities in the system of public administration. (*Нормативно-правові основи взаємодії громадянського суспільства та органів державної влади в системі публічного управління*). *JOURNAL OF LAW AND POLITICAL SCIENCES*. VOL. (37). THIRTEENTH YEAR–ISSUE (2) APRIL. 2023 P. 354-378. (Web of Science). URL: <http://journal-law.com/>

Нормативно-правові акти:

47. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. (в ред. від 01.01.2020). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

48. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. (в ред. від 30.05.2023). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №38. Ст. 385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>

49. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. (в ред. від 08.03.2024). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

50. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. (в ред. від 04.05.2024). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

51. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. (в ред. від 30.06.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/>

52. Про інформацію: Закон України: від 2.10.1992 № 2657-XII. (в ред. від 27.07.2023). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

53. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. (в ред. від 08.10.2023). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

54. Про адміністративну процедуру: закон України від 17.02.2022 № 2073-IX (в ред. від 01.01.2024). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

55. Про звернення громадян: закон України від 02.10.1996 № 393/96. (в ред. від 31.12.2023). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

56. Про адміністративні послуги: Закон України 06.09.2012 № 5203-VI. (в ред. від 27.04.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. стр. 1705. ст.409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

57. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. (в ред. від 30.06.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 28. Ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

58. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 21.11.2002 №228-IV. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-15>

59. Про місцеві державні адміністрації : Закон України : від 09.04.1999 № 586-XIV.

- (в ред. від 27.06.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 3190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
60. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР. (в ред. від 01.07.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. ст.170 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>
61. Про громадські об'єднання : закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. (в ред. від 30.06.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
62. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. (в ред. від 30.06.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. ст. 175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
63. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 №1508-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 34. Ст. 1167. (в ред. від 04.04.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
64. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. №13. Ст.91. (в ред. від 14.05.2020). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
65. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 № 141-VIII. (в ред. від 18.05.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. ст.87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>
66. Про політичні партії в Україні : Закон України від 05.04.2001 №2365-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №23. Ст.118. (в ред. від 27.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>
67. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : закон України від 22.06.2000 № 1835-III. *Офіційний вісник України*. 2000. № 30. Ст. 1248. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>
68. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. (в ред. від 11.07.2023). *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
69. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X (в ред. від 23.06.2024). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
70. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI.(в ред. від 23.06.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
71. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки: Указ Президента України від 27.09.2021 № 487/202. *Урядовий кур'єр* від 29.09.2021. № 188. / *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021/card6#Public>.
72. Про Національну стратегію у сфері прав людини : Указ Президента України від 24.03.2021 № 119/2021. *Урядовий кур'єр* від 26.03.2021. № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#n13>.
73. Про утворення військових адміністрацій : Указ Президента України від 24.02.2022 № 68/2022. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text>
74. Деякі питання документування управлінської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 (в ред. від 05.07.2024). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>

75. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228. (в ред. від 27.06.2023). *Офіційний вісник України* від 15.07.2014. № 54. стор. 88. стаття 1455. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF>

76. Про внесення змін до Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 258. *Офіційний вісник України* від 09.04.2021. № 27. стор. 168. стаття 1464 / *Веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/258-2021-%D0%BF#Text>

77. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p#Text>

78. Про схвалення Концепції оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1013-р. *Урядовий кур'єр* від 20.01.2018. № 14 (в ред. від 19.12.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2017-%D1%80>

79. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p#Text>

80. Про затвердження Порядку здійснення контролю за додержанням законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів: Наказ Міністерства юстиції України від 19.01.2012 № 93/5. (в ред. від 22.07.2022). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0067-12#Text>

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України – <https://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Судова влада України – <https://court.gov.ua/>
3. Офіційне Інтернет-представництво Президента України – <http://www.president.gov.ua>
4. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України «Урядовий портал» – <http://www.kmu.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Національного агентства України з питань державної служби – <http://www.nads.gov.ua>.
6. Офіційний веб-сайт European Group of Public Administration (EGPA). – <http://www.iias-iiisa.org/egpa/>
7. Національна поліція України (офіційний веб-сайт). – <https://www.npu.gov.ua/>
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Наукова бібліотека Харківського національного університету внутрішніх справ – <https://lib.univd.edu.ua/>